

A diplomáciai információs tevékenység megújulása

Kollár János

A diplomáciai tevékenységet némi misztikum övezi a közvéleményben. Ennek oka szerintünk jórészt a diplomáciai információs tevékenység szerepének, illetve az információszerezés lényegének tisztázatlansága és a velük kapcsolatos félreértések. Jelen rövid tanulmány hozzá kíván járulni ahhoz, hogy mind szélesebb körben váljék ismertté – a szakmán kívüliek előtt is – a diplomata munkájának e meghatározó része, tartalma és a megújult technikai eszközök nyújtotta lehetőségei is, amelyek már a magyar diplomácia szolgálatában állnak.

A jó diplomata...

Nem szakmabeliek társaságában derűtséggel fogadják a diplomata szavait, amikor foglalkozása iránt érdeklődnek, és a következőket hallják: Három dolog szükséges ahhoz, hogy valakiből jó diplomata lehessen. Először is széles látókör, jó általános műveltség, azaz egy kicsit mindenhez érteni kell. Rögtön ezután a titoktartás képessége a legfontosabb, na és a harmadik, a lényeg, tehát a... hát ez az... – mondja a diplomata széttárt karokkal, mintegy elnézést kérve – hát igen, talán utalnék az imént említett titoktartási képességre... – fogalmaz sokatmondóan. A hallgatóságban nyomban megerősödik az a benyomás, hogy jogos a diplomaták munkahelyét *külgymisztérium*nak nevezni. Nos, a valóságban nincs olyan harmadik képessége a jó diplomatának, amelyet titokban kellene tartania. Minden állam diplomáciai apparátusának és diplomatáinak vannak viszont „titkai”, de ezek természete mindenkinek megismerhető.

Az információ jelentősége, a nyílt (publikus) információ szerepe

Az ország döntéshozóinak a külvilágot, Magyarország megítélését, valamint más államok szándékait és törekvéseit, a nyilvános és nem nyilvános politikájuk, diplomá-

ciai fellépésük háttérében meghúzódó valódi nemzeti érdekeit pontosan, valóságában tükröző információkra van szükségük a helyes kül- és biztonságpolitikai döntések meghozatalához. Nyilvánvaló, hogy ezen ismereteknek már a döntés-előkészítőknek is rendelkezésre kell állniuk.

Ezeket az információkat, ismeretanyagot a 21. század elején már döntő részben nyílt, mindenkinek elérhető forrásokból – alapvetően a sajtóból – szerzik be az ország vezetői is, de fontos információkhoz jutnak a külügyminisztériumtól is. Az utóbbi értesülések általában más forrásból nem vagy csak nehezen szerezhetők be. Jellemzőjük, hogy a forrásra nézve általában autentikusak, azaz mentesek a sajtó torzító, konjunkturális szempontokat is figyelembe vevő hatásaitól, szakszerűtlenségéből adódó pontatlanságaitól. Jellemző a diplomáciai információs tevékenységre, hogy sohasem illegális, sőt a célország közhivatalai részéről gyakran kifejezetten támogatott tevékenység, mivel segíti a küldő ország tájékozódását a fogadó ország politikáját, törekvéseit illetően.

Tanulmányunknak nem tárgya, és ismereteink is korlátozottak e téren, de itt fontos megjegyezni, hogy a vezetők és döntés-előkészítők tájékozódásának harmadik legfontosabb forrása – a sajtót és a külügyminisztériumot követően – a titkosszolgálatok tevékenysége. Tudni kell, hogy továbbra is nélkülözhetetlen munkájuk – a hazai törvények által szabályozott módon ugyan – változó arányban titkosszolgálati módszerekkel, a fogadó ország szempontjából időnként illegálisan folyik. A szolgálatoknál foglalkoztatottak informálódási lehetőségei egy részről általában hasonlóak, más részről pedig teljesen más jellegűek, mint a célország kül- és biztonságpolitikai döntéshozóival és döntés-előkészítőivel napi kapcsolatban álló nagykövetelek, vezető és beosztott diplomaták lehetőségei. A titkos adatgyűjtéssel szerzett információk gyakran megerősítő, pontosító, kiegészítő jellegűek, vagy olyan mélységű operatív adatokat, ismereteket tartalmaznak, melyek a napi döntéshozatali folyamatokban csak korlátozottan használhatók. Mindez nem von le értékükből, adott esetben éppen a sajtóból származó információ megerősítése, pontosítása, részletes feltárása – vagy különleges helyzetekben az információ operatív jellege – következtében válik lehetővé a megfelelő kül- és biztonságpolitikai, sőt katonai intézkedés meghozatala. (Mindez nem vonatkozik a katonai és polgári technikai felderítésre, mint amilyen például a nemzetközi telefonforgalom lehallgatása, ami végképp nem tárgya jelen tanulmánynak.)

Könnyen belátható, hogy amikor két ellenséges, kibékíthetetlen világrendszer áll szemben egymással, akkor az egymásról védelmet igénylő, titkosszolgálati eszközökkel szerzett információ mennyisége és jelentősége jóval nagyobb volt, mint napjainkban. Természetesen – amint azt az imént érintettük – a titkosszolgálatok tevékenysége manapság is nélkülözhetetlen, de a nyílt források nyújtják a nemzetközi tájékozódáshoz szükséges információk döntő hányadát. Tekintsük át, milyen okai vannak a publikus ismeretek jelentősége növekedésének. Elsősorban az alábbiak:

A hidegháború végével – amint arra már utaltunk – a Nyugat és a Szovjetunió, majd utódállamai között megszűnt a nemzetközi kül- és biztonságpolitikai kapcsolatokban meghatározó „kibékíthetetlen” ellenségesség, világháborúval fenyegető katonai szembenállás. Változó intenzitással, de jelentős az együttműködés az utódállam Oroszország, valamint az Egyesült Államok és az Európai Unió között, sőt a NATO-val fenn tartott orosz kapcsolatok is számottevők. Ily módon csökkent az államok nagy részének kényszere az információk egymással szembeni szigorú védeltségének biztosítására.

A liberális demokrácia térnyerése következtében (ha nem is valamennyi, de) mind több olyan állam vállal szerepet a nemzetközi szinten, amely külkapcsolataiban nem támaszkodik a katonai agresszió lehetőségére mint érdekei érvényesítésének eszközére. Bár még távol vagyunk Francis Fukuyama víziójától¹ a történelem végéről, amely víziót a *Poszthumán jövőnk*² című könyvében maga is módosítani látszik, kijelenthetjük, hogy a békés államok számának növekedésével egyre kevesebb a szigorúan védendő, szó szerint létfontosságú információ.

A globalizáció és az információs technológia fejlődése egymást erősítő és részben egymást tartalmazó folyamatok. A kereskedelem liberalizálása, a nemzetközi pénzügyek összefonódása, a nemzetközi piacok kölcsönös függése, a gazdaságok egyre szorosabb integrálódása, általában a széles értelemben vett globalizáció alapvetően átláthatóságot, nyílt adatokat és ismereteket igényel a szereplőktől. Az információs technológia fejlődésével „a megírható” információk meg is íródnak, ugyanis az internetes sajtólehetőségek, a műholdas rádió- és tévéadások szinte korlátlan terjesztési lehetőséget biztosítanak. Az információ globalizálódott, nehezen ellenőrizhető, illetve féken tartható, és a terjesztés költségei viszonylag alacsonyak.

Olyan globális problémák kerülnek egyre gyakrabban napirendre, elsősorban a környezetvédelem és a gazdaság területén, a legnagyobb csúcstalálkozók, így a G-6-ok, a G-20-ak, valamint világforumok, uniós tanácskozások stb. alkalmával, amelyek esetében az egyes államokat, országok csoportjait, nemzetközi nem kormányzati közösségeket képviselő résztvevők száma akár több ezer is lehet, és e szereplők többsége publikus álláspontok alapján lép fel, és publikus küzdelmet folytat céljai eléréseért. Jó példa erre, hogy az 1992-ben, Rio de Janeiróban tartott *Föld-csúcs*on (az ENSZ környezetvédelmi és fejlődési konferenciáján) több mint harmincezer NGO képviseltette magát.

A globalizáció, az információs technológia fejlődése és a liberális demokrácia térnyerése, valamint a globális problémák előtérbe kerülése következtében ma már a világpolitikai, kül- és biztonságpolitikai érdekérvényesítés (legyen az politikai, gazdasági vagy akár katonai nyomásgyakorlás) döntő részben a világ nyilvánossága előtt zajlik. Egyre nagyobb jelentőségre tesz szert az érdekérvényesítésben a közvélemény megnyerése, mozgósítása, s ebben a fő szerepet a globalizálódó sajtó játssza. Nemcsak arról van szó, hogy az információszerzés legfontosabb forrásai nyíltak, hanem arról is, hogy az érdekérvényesítésnek is mind növekvő mértékben feltétele a közvélemény meggyőzése,

befolyásolása, alakítása, az érdekeink szerinti tájékoztatása, sőt nyomásgyakorló eszközzé tétele. A szakirodalomban a leggyakoribb példa erre a taposóaknak betiltásában a nemzetközi közvélemény által játszott szerep.

Az 5. pontban jelölt tényező kapcsán megjegyezzük, hogy a közvélemény megnyerésének módja a társadalmi diplomácia (*public diplomacy*). Egy 2008-as meghatározás szerint a *public diplomacy* „a külföldi közvélemény megértése, tájékoztatása, megnyerése és befolyásolása”³. A világ nagyhatalmai vagy nagy gazdasággal rendelkező más államai hatékony kényszerítő eszközökkel rendelkeznek, főképpen katonai és gazdasági képességekkel, amelyekkel képesek elérni, hogy a nemzetközi szereplők megváltoztassák magatartásukat. E „fegyverek” alkotják az úgynevezett *hard power*-t, amelyet leginkább kényszerítő erőnek célszerű magyarrá fordítani. Ezek az államok mégis arra kényszerülnek, hogy a *soft power* és ennek részeként a társadalmi diplomácia eszközeit is bevetik érdekeik érvényesítésére. *Soft power*: puha hatalom, azaz a befolyásolás nem kényszer, hanem meggyőzés útján történik, amelynek eszközei változatosak lehetnek. Vonzó lehet a célzott nemzetközi szereplőnek a befolyásoló érvelése, ajánlata gazdasági vagy más segítség nyújtására, fejlesztésben való részvételére, de kultúrájának, lakosai életformájának népszerűsége stb. is segítheti elfogadottságát. A meggyőzés és hitelesség kérdése egyre gyakrabban vetődik fel a nemzetközi szövetségi rendszerekben is olyan súlyos nemzetközi konfliktusokban, mint az iraki és az afganisztáni beavatkozás. A szövetségesek vonakodnak a közös fellépéstől és a segítségnyújtástól olyan esetekben, amikor a saját közvéleményük nem fogadja el azt teljes mértékben.

A gazdasági és más (például távközlési, tudományos, kulturális) eszközök többnyire egyaránt használhatók kényszerítő módon is, és a puha vagy lágy hatalom gyakorlásában is. A puha hatalommal elért eredmények a kétpólusú világrend megszűnését követően általában tartósabbak, mint a kényszerítő hatalommal elérték. Egy háború vagy blokádnál kevésbé eredményes, mint a megcélzott állam lakosságának önkéntes, belátáson vagy vonzerőn alapuló magatartásváltozása. A világot foglalkoztató környezetvédelmi és egyéb globális problémák határok és kultúrák felett átívelő kormányzati és nem kormányzati szövetségeket keltenek ugyan életre és szüntetik meg, ezzel együtt Huntington jóslatáról, a világ civilizációinak összecsapásáról⁴ annyi bizonyosan megállapítható, hogy a kulturális-civilizációs tényezők egyre nagyobb mértékben vesznek részt a nemzetközi befolyásolásban.

Elegendhetetlen a meggyőzés eszközeinek bevetése minden nemzetközi szereplőnek az új típusú biztonsági fenyegetések, így a környezetszennyezés és a terrorizmus elleni küzdelemben is. Belátható, hogy az olyan kis vagy közepes népességű államok, mint Magyarország, még nagyobb mértékben szorulnak rá a társadalmi diplomácia alkalmazására, és ehhez kötődően diplomáciájuk kifinomultságára, diplomáciai ismereteikre, jól megválasztott, rugalmas és gyorsan reagáló kül- és biztonságpolitikájukra. Ehhez pedig nagy hatékonyságú diplomáciai tevékenységre és az azt kiszolgáló magas színvonalú

diplomáciai információs munkára van szükség. A magyar diplomácia megalapozott helyzetértékelései, reális, megvalósítható javaslatai a konfliktusok kezelésére, következetes kiállása a környezetében és másutt tapasztalható emberi jogi, kisebbségi problémák felszámolása mellett stb. hatékonyabbá teszik érdekérvényesítésünket az államok széles köreiben. A magyar *soft power* ezenkívül lényegében tudás- és kultúralapú lehet, amelyben az utóbbi összetevő hagyományosan magas színvonalon rendelkezésre áll, „csak” megfelelő anyagi források és tudatos politika szükséges a széles körű használatához.

A diplomata információszerző tevékenysége

Tapasztalataink szerint a diplomaták munkájáról a külvilág keveset tud. Az első, ami a kívülálló észébe jut, hogy fogadásokra járnak, amelyeken itallal a kezükben társalognak. Nos, ez a foglatosság valóban szerepel a diplomata eszköztárában, mégpedig az információszerzés egyik gyakori formájaként. A fogadó államban működő diplomáciai testületben a diplomaták, így a nagykövetek, a vezető és beosztott diplomaták ilyen alkalmakkor ismerkednek, teremtenek kapcsolatot egymással, tájékozódnak, azaz információt szereznek egymástól. Gyakran találkozókat beszélnek meg, hogy a fogadás zaját mellőzve, alkalmasabb körülmények között hallgathassák meg a másik fél értékelését, értesülését, tapasztalatát stb. egy-egy kérdést illetően. A másik lehetőség – a sok közül –, hogy a fogadó állam vezetőitől, különösen a külügyminisztériumának vezetőitől, szakértőitől kér találkozókat a diplomata, s ekkor tájékozódik az őt – azaz a küldő államot – érdeklő kérdésekben. További lehetőség, hogy a diplomata a fogadó állam állampolgárához fordul, legyen szó politikai vezetőről, képviselőről, újságíróról, üzletemberről, bármely állampolgárról, akár bármely járókelőről (ez azért ritka). A diplomáciai információ autentikus forrásból való megszerzésének különösen hatékony módja a nemzetközi politika alanyainak képviselői közötti két- és sokoldalú tárgyalások folytatása magas vagy akár a legmagasabb szinten, valamint a szakértői konzultációk.

A diplomáciai információ általában politikai jellegű ismeret, amely a magyar kül- és biztonságpolitikában hasznosítható vagy más (gazdasági, kulturális stb.) témájú, de a magyar nemzeti érdekek szempontjából fontos, és politikai figyelmet, politikai kezelést igényel, s amelyet a külügyminisztérium apparátusa diplomáciai eszközök felhasználásával szerez.

Fontos elkülönítenünk az általában nyilvánosan is hozzáférhető álláspontoktól, véleményektől az ezek mögött álló valódi szándékokat, érdekeket, amelyek általában nem publikusak. Ez utóbbiak is rendszerint megtudhatók, ha a diplomata megfelelő kapcsolatrendszerrel, tapasztalattal rendelkezik, és képes olyan kérdéseket feltenni, amelyek „elvezetnek” a valós mozgatórugókhoz. A gyakorlott diplomata másoktól tanult és saját maga által „kifejlesztett” módszereket is alkalmaz a beszélgetéseiben. Az egyik

legismertebb „az ördög ügyvédjének eljátszása”, azaz lényegében olyan publikus kérdések feltétele, amelyek terhelők a fogadó államra nézve, és a diplomata is előre bocsátja, hogy azokkal nem ért egyet, „de mégis kíváncsi, mi van a kérdések mögött”.

Bármilyen utat is választ az informálódásra, az adatgyűjtésre a diplomata, mindezen módszerek közös és meghatározó jellemzője, hogy legálisak, azaz a fogadó állam törvényeivel nem ellentétesek. A diplomata kérdez, a fogadó állam vezetője, tisztviselője vagy bármely állampolgára pedig válaszol. Mindenki tisztában van vele, hogy ez a diplomata munkája, s ezt a lehetőséget a diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961-ben, Bécsben aláírt nemzetközi szerződés is rögzíti. A válaszok azonban gyakran mégis védelmet igényelnek.

Miért szükséges az így, legálisan szerzett információ védelme? Vegyünk néhány példát! A megkérdezett fogadó állambeli állampolgár esetenként olyan nyíltan beszél hazája gondjairól, érdekeiről, terveiről, hogy nem szeretné kilétének és az általa adott információknak a kitudódását, azaz mondanivalóját csak beszélgetőpartnerének, illetve az általa képviselt állam diplomáciai szolgálatának szánja. A forrás esetleg azt sem szeretné, hogy találkozóinak gyakorisága ismertté váljon munkaadója, saját államának bizonyos szervei előtt, mert – bár esetleg semmilyen védendő értesülést nem adott át, mégis – esetleg magyarázattal kell szolgálnia az őt kérdező diplomata, illetve az őt küldő állam iránt érzett rokonszenve okáról. A forrás számos esetben – meggyőződéssel – úgy véli, hogy a birtokában lévő és védendőnek minősített információ közlése az adott diplomata beszélgetőpartnerrel a hazája érdekeit szolgálja, érthetővé teszi hazája politikáját, és néhanem még támogatást is szerezhet hozzá. Emellett a forrásoktól származó információk jó része gyakran a diplomata komplex ismereteinek köszönhetően – az általa hozzá fűzött értékelés következtében – újabb értelmet nyer, amely már védelmet igényel.

Nem ritka, hogy a forrás ilyen vagy olyan további megfontolásokból kifejezetten kéri, hogy a diplomata – adott esetben akár a kollégája – ne hivatkozzon név szerint rá a jelentésében, és bizalmasan kezelje az általa közölteket. A diplomata ezenkívül a megszerzett információt, gyakran a fogadó állam kormányára vonatkozó kritikát értékelheti, feldolgozhatja, saját tapasztalataival kiegészítheti, aminek folytán a fogadó állam vagy annak egyes vezetői, akár a kormány egésze is esetleg előnytelen színben tűnik fel. Az információszerzés irányából – a kérdések kirakós játék szerinti összerakásával – következtetni lehet kül- és biztonságpolitikai érdekeinkre, törekvéseinkre, s a partnerek lépéseket tehetnek érdekérvényesítésünk megakadályozására. A diplomata az információs jelentésében javaslatokat is tehet, s ezek idő előtti kitudódása hasonlóképpen veszélyezteti érdekeinket. Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a diplomata lényegében jól teszi, ha az általa a fentebb leírt módok egyikével, azaz összefoglaló néven diplomáciai eszközökkel megszerzett értesüléseit „rutinszerűen”, de tudatosan védi.

Az információ védelme azt jelenti, hogy az azt tartalmazó eszközt, azaz papírt, me-revlemez vagy más adathordozót a vonatkozó jogszabályok szerint elzárva kell tárol-

ni, és az állomáshelyről táviratként csakis rejtjelezve szabad hazaküldeni. A jelentés futárral történő hazaküldése esetén is megfelelő védelemben (állandó felügyelet, ötpécsetes, biztonsági csomagolás a vonatkozó előírások szerint stb.).

Az internet nem nyújt semmilyen védelmet, az e-mailek „elfogására” már legalább egy évtizede nem csak a titkosszolgálatok képesek.⁵ Ha a diplomata csak kifejezetten a forrás személyét kívánja védeni, akkor az információt nyílt formában – e-mailben, nyílt táviratban, faxon stb. – küldi meg központjának, a forrás megnevezése nélkül, a forrást pedig rejtjelezett formában terjeszti fel központjának, utalva a nyílt szövegre.

A védendő információt – tartalmától függően – a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. számú, 2010. április elsején hatályba lépett törvény⁶ szerint minősíteni kell, és a minősítése határozza meg, hogy pontosan milyen fokú védelemben kell részesíteni. A Külügyminisztérium keretei között folyó diplomáciai információs tevékenység megújításakor még az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. számú törvény volt hatályos, amely a korábbi jogszabályhoz képest jelentősen szűkítette az államtitokká és szolgálati titokká minősítendő adatok körét. Ezt a törvényt a 2003. évi LIII. számú törvény módosította, lehetővé téve a Külügyminisztériumban a minősítési rend tényleges átalakítását. Míg a korábbi törvény szerint a minősített diplomáciai információk 99%-a „szigorúan titkos” volt, addig a minősítés megváltozott kritériumai miatt most a politikai tartalmú diplomáciai információk túlnyomó többsége, sőt csaknem egésze „bizalmas” és „korlátozott terjesztésű”. Ez a változás is a kétpólusú világrendszer megszűnésével hozható összefüggésbe. Nyilvánvaló, hogy az új minősítési rendszer következtében alacsonyabb minősítési szintre kerülő új politikai információk alacsonyabb szintű védelmet igényelnek, s így egyszerűbb technikai eszközökkel továbbíthatók. Az új minősítési rend a minősített információ-továbbítás megújításának alapfeltétele volt.

Érdemes felhívni a figyelmet arra a szakmai körökben is előforduló hibára, hogy a „nem nyilvános” jelzésű információt minősítettnek vélik, holott ez csak egy jelölés, amely arra utal, hogy az adatvédelmi törvény szerinti védelemben kell részesíteni. (Megjegyezzük, hogy a kormány tárcáinak, a titkosszolgálatoknak, a sajtó és az emberi jogvédő szervezeteknek a képviselői évek óta folytatnak szervezett keretek között vitát a minősítés rendjéről, a titoksértés büntetőjogi következményeiről, a sajtószabadság és a titokvédelem kapcsolatáról.)

A posztmodern diplomácia és európai uniós tagságunk kényszerítő feltételei

A rendszerváltozás utáni évtizedre végképp elavulttá vált a minősített diplomáciai információk továbbítására szolgáló rejtjelezési mód, amelynek megfelelően a diplomatának kézzel kellett a táviratot megírnia, majd az ezzel foglalkozó technikai munkatársnak kel-

lett rejtjeleznie és továbbítani a központnak. A minisztériumban a beérkező üzeneteket szintén dekódolni kellett, majd ebből a szervezeti egységből kézbesítéssel továbbítani a címzettekhez. Ez az eljárás jó esetben átlagosan fél napot igényelt. A külképviselet és a központ között a távközlési eszközöket (rádióadót, faxot stb.) használó kommunikáció „táviratok” formájában zajlott, míg a diplomáciai futárban továbbított iratokat feljegyzéseknek vagy jelentéseknek hívták, illetve a csökkent futárforgalomban így hívják ma is. A 20. század végére kialakult technikai eszközök ennél sokkal gyorsabb információ-továbbítást tettek lehetővé, még a minősített információk esetében is.

A szakirodalomban posztmodern diplomáciának⁷ nevezett, a kétpólusú világrendszer megszűnésével kezdődő szakaszában szinte tömegesen jelentek meg új szereplők a nemzetközi politikai színtéren. A legnagyobb ütemben a nem kormányzati nemzetközi szervezetek száma nőtt meg. A sokpólusú, egyre súlyosbodó globális problémákkal terhelt diplomácia, a gazdasági válságjelenségekkel és válságokkal, az új típusú biztonsági fenyegetéssel és kockázatokkal kapcsolatos világméretű vagy szövetségi, integrációs körben történő koordináció intenzív kapcsolattartást követel meg egyfelől a résztvevők között, másfelől a felek belső szervezeti egységei között, így például a nemzetközi szervezetek képviselői és a szervezetek központja, illetve központjai között, vagy a külképviseletek diplomatái és központjuk között. Sürgető tényezővé vált a sajtószabadság globalizálódása az elektronikus (internetes) sajtó megjelenésével, valamint a tévéműsorok és telefonkapcsolatok műholdas technikájának elterjedésével.

A világon a közigazgatás – és különösen a külügyminisztériumok – mindenütt lassabban állították át működésüket a korszerű számítógépes kommunikációs eszközök használatára, mint a gazdaság szereplői. Magyarországon a diplomáciai információs tevékenység korszerűsítését az európai uniós tagságunkra történő felkészülés tette végképp halaszthatatlanná. A tagság a magyar nemzeti érdekek, az azokon nyugvó álláspontok folyamatos összevetését és egyeztetését teszi szükségessé az EU többi tagállamával, illetve a közös érdekekkel. Az unión belüli célkitűzéseinket gyakran kompromisszumok árán, *ad hoc* („változó geometriájú”) szövetségek alakításával érhetjük csak el. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a multilaterális egyeztetés diplomáciai alapfunkcióvá vált. Nemzeti érdekeink védelme és képviselete, azaz érdekérvényesítésünk akkor válik lehetővé, ha mielőbb és pontosan, a valóságnak megfelelően szerzünk tudomást a többi tagállam érdekeiről, szándékáról, álláspontjáról, kompromisszumképességéről stb. Nyilvánvalóan ugyanilyen fontos a magyar érdekek gyors közvetítése, kifejtése, megmagyarázása, a mellettük való érvelés, a nyilvánosságnak szóló okfejtés, és a magyar diplomatának a pontos belső tájékoztatás érdekeink mibenlétéről, lépésünk céljáról.

Hasonló okból fontos az EU és a NATO testületeiből, szerveiből származó dokumentumok gyors továbbítása a hazai és külföldi címzetteknek.

Az utóbbi években egyre nagyobb hangsúly helyeződik az információ-továbbítás gyorsaságára, különösen az unióban folyó egyeztető munkában. Ha az utasítás a központból

akár csak néhány perccel az után érkezik az egyeztető diplomatához, miután az adott testület már döntött, az érdekérvényesítés, az érvekkel alátámasztott magyar álláspont ismertetése lehetetlenné válik. Az Európai Unió fórumain részt vevő diplomaták jelentős része napjainkban nagy kapacitású mobiltelefonokat, „okostelefonokat” használ a központjával való kapcsolattartásra. Erre a meglehetősen költséges információ-továbbításra a magyar diplomaták csak elvétve képesek. Ezt a fajta kommunikációt az is lehetővé teszi, hogy az információ az egyeztetések túlnyomó többségében nem védendő, illetve az információ gyors felhasználása megakadályozza, hogy illetéktelenek visszaéljenek vele.

A minősített információk továbbításának megújításakor a feladat az információs technológia vívmányainak célszerű alkalmazása volt a Külügyminisztérium információs tevékenységében. A diplomáciai információs tevékenység megújításának célja: a feszesen vezetett, az apparátuson belül koordinált, nagy arányban feldolgozott információt, azaz ismereteket létrehozó információs tevékenység kialakítása. Ennek eszköze, mintegy kézikönyve a diplomáciai információs politika, amely első ízben készült a Külügyminisztériumban.

A diplomáciai információs politika

A Külügyminisztérium egyes munkatársai körében már 1995-ben dokumentálhatóan felvetődött az információs politika kialakításának szükségessége⁸, de az csak az információs tevékenység technikai megújításával párhuzamosan, 2005-ben készült el. Annyi elmondható róla, hogy tartalmazza mindazokat az alapismereteket, amelyek a megújult technikájú diplomáciai információs tevékenységhez szükségesek. Egyik része Magyarország geopolitikai helyzete, kül- és biztonságpolitikája fő irányai alapján megfogalmazza azokat az információs igényeket, amelyeket a magyar külképviseleteken és a központban dolgozó diplomatáknak folyamatosan ki kell elégíteniük. Ezek részleteket nem tartalmaznak, csak alaptételeket. Érvényességük általában több év, akár öt-tíz év is lehet, de minden évben vannak olyan témakörök, amelyekben az információs igény módosítása szükségessé válik. Az információs politika időszakos információs igényeket is tartalmaz, amelyek érvényessége inkább hónapokban, egy-két évben mérhető, s ezek is folyamatos frissítésre szorulnak. Ezen információs igényeknek a kielégítése főképpen a központban folyó műhelymunkát szolgálja, amely a kül- és biztonságpolitikai folyamatok, új tendenciák kialakulásának vizsgálatára, alakulásuk előrejelzésére, a magyar külpolitika esetleges válaszainak tervezésére irányul. Végül az információs politika része az azonnali és rövid határidejű információs igényeket tartalmazó „fejezet”, amelyben az igények a napi, „operatív” külpolitikai lépéseket szolgálják. A három információigény-csoport – megfelelő működtetés esetén – hézagmentesen kiegészíti, illetve részben átfedi, átköti egymást, csakúgy, mint az azokra a központba, illetve a rendszerbe beérkező diplomáciai információk.

Az információs politika része a Külügyminisztériumban alkalmazandó jelentéstechnika, azaz a jelentés felépítése, a szöveg stílusa, sőt egyes helyesírási kérdések is. Itt magyarázat található a jelentés néhány formai elemének (összefoglaló, tárgy stb.) szükségességére. A jelentés elején található összefoglaló például nemcsak azért fontos, hogy a minisztérium vezetői és munkatársai annak alapján eldöntsék, szükséges-e a részletekkel megismerkedniük, hanem azért is, mert megírása arra „kényszeríti” a diplomátát, hogy átgondolja, mi az új információ a jelentésben, és az lényegében miről szól.

A diplomáciai információs politika magában foglalja továbbá a minősített információk továbbítására szolgáló, 2004-ben bevezetett új rendszer, a védett külügyi hálózat (VKH) működésének (csak igen kis részben technikai) alapelveit is.

Az információs politika – más szempont szerint – lényegében rendszerezve, összefoglalóan, egységes felfogás alapján tartalmazza a diplomáciai jelentőmunka azon alapjait és számos „fortélyát”, amelyeket korábban a tapasztalt, idősebb diplomaták adtak át „szájhagyomány útján” a fiatalabb vagy éppen pályakezdő kollégáiknak. Még ezek az idősebb diplomaták is eltérő nézeteket vallottak azonban egyes kérdésekben, s nem feltétlenül követtek azonos szakmai elveket.

Korábban az információtovábbítás eszközei kezdetlegesebbek voltak, ezért a külképviseleti jelentőmunka központi irányítása is kevésbé érvényesült. A nagykövet és munkatársai alapvetően – a nagyköveti utasítás, majd az eseti utasítás mellett – politikai érzékükre, „politikai ösztöneikre” hallgattak.

Az információs technológia már lehetővé tette a rejtjelezés teljes automatizálását és az így védett információ másodpercek, illetve egyes országokban percek alatti továbbítását, tehát a külképviseletek és a központ közötti, akár folyamatos bizalmas kapcsolattartást. Ennek során értelmetlenné vált a korábbi „távirat” és „irat” megnevezések használata, mivel minden információs anyag a távirat sebességével jut el a címzettekhez, akár száz címzethez is egyidejűleg. Megnövekedhetett a központ irányító szerepe a diplomáciai információs tevékenységben. Ez a szerep nem lehet korlátlan, öncélú. A cél ugyanis az „ideális irányítás”, a központi irányítás éppen megfelelő foka, azaz szaknyelven a feszes irányítás. Ez azt jelenti, hogy a központ információs igényei másodpercek alatt eljutnak a külképviseletekre, miközben a külképviseleteken dolgozó diplomaták természetesen – politikai érzékükre támaszkodva – önállóan is kiválasztják azt a kérdést, amelyre vonatkozóan jelentenek. Ezzel együtt megnövekedett a külképviseleteken dolgozó diplomaták beleszólási lehetősége a központban folyó politikai alakításba. A nagykövet és munkatársai gyakorlatilag valós idejű párbeszédet folytathatnak, illetve konzultálhatnak a központ illetékes vezetőivel. Mindez a külpolitikai tervezőmunka minősége és az operatív ügyek kezelése szempontjából nagy előnye a megújult diplomáciai információs tevékenységnek.

Az információs tevékenység megújításakor feladatként jelentkezett az igény, hogy javítsuk a diplomataapparátus tájékozottságát, illetve tájékozódási lehetőségeit. Kézen-

fekvő volt, hogy valamennyi diplomata – szükség esetén – felhasználhassa a VKH-ban tárolt ismereteket. A tárolás „félautomata” tárgyszórendszer alapján, hétköznapi nyelven fogalmazva virtuális fiókrendszerben történik, amely fiókok más fiókok részei – virtuálisan ez lehetséges. Szemléltetés céljából vegyük úgy, hogy például a „Szerbia” fiókban „kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal” nevű fiók is található. Ez további fiókokra oszlik, így a „Visszafogadási jegyzőkönyv aláírása” című (itt fiktív) anyag mind a három fiókban megtalálható, de ha csak a legkisebb fiókot nyitjuk ki, akkor ott csak az odavaló anyagokat találjuk meg. A jelentések visszakeresése, illetve keresése a jelentés valamennyi jellemzője (készítés ideje, helye, témája stb.) alapján, sőt a szabad szöveges keresés módszerével is lehetséges, néhány „kattintással”. Az elkészült jelentések tárolása szintén a fiókrendszer használatával történik, azonos felületen. Mindez korábban elképzelhetetlen módon növelte meg a diplomata informálódási lehetőségeit. Ma már természetes, hogy például egy Ankarában dolgozó diplomatánk, ha ismerkedés és tájékozódás céljából azerbajdzsáni partnerét szándékozik felkeresni, először a VKH-n elolvassa a bakui nagykövetségünkön és a világ valamennyi magyar nagykövetségén, valamint a központban készült, Azerbajdzsánra és a térségére vonatkozó legfrissebb információkat.

Az információs politikában a jelentőmunka alapelvei között olvasható, hogy a külképviseletek kulcspozíciót foglalnak el a döntés-előkészítők információval és ismeretanyaggal való ellátásában. Az átgondolt, tervszerű személyzeti politika eredményeképpen a felkészült, tapasztalt és elhivatott nagykövet a hasonlóan jól kiválasztott beosztottjaival, nyelvismeretük, a helyi kultúra, a szokások ismerete alapján, a kiterjedt és magas szintű kapcsolatrendszerük révén a legtöbb és legautentikusabb ismerettel rendelkeznek az adott fogadó államra, a térségre, illetve nemzetközi szervezetre vonatkozóan. Előnyük, hogy tapasztalataik alapján képesek a sajtóból származó információk értékelésére, illetve a nyílt információk szelektálására. A külképviseleteknek arra kell törekedniük, hogy lehetőleg minél feldolgozottabb információt, azaz nemcsak adatokat, tényeket, hanem ismereteket, prognózisokat, cselekvési alternatívákat is közöljenek a központjukkal.

A diplomáciai információs politika nagy hangsúllyal rendelkezik arról, hogy a diplomáciai információs tevékenységet oktatni kell az apparátusban, különösen a kiutazó diplomatáknak és a pályakezdőknek.

A külképviseleteknek tudomásul kell venniük, hogy nem versenyezhetnek a sajtóval, sohasem lesznek képesek az adófizetők pénzéből olyan valós idejű helyszíni tévéközvetítésre, mint a CNN és társai. A kiküldött diplomatáknak – a központ segítségével leszámítva a nyílt információk szelektálásában – alapvetően arra kell törekedniük, hogy olyan alapos, a fogadó állam szándékait, terveit, érdekeit tükröző információkat és ismereteket terjesszenek fel, amelyek máshonnan nem beszerezhetők. Ezek a jelentések ezért olyan minőségűek, hogy tartalmukat védeni kell. Ebből kiindulva kijelenthetjük, hogy a külképviseletek legfontosabb, illetve legértékesebb jelentései minősítettek.

Természetesen az információbősséggel küzdő Külügyminisztériumot a külképviseleteken dolgozó diplomaták nyílt forrásból szerzett, azaz publikus információk felterjesztésével (megküldésével) is segíteni kell, mivel – amint már említettük – az állomáshelyen élve ezek a szakemberek nagyobb biztonsággal választják ki azokat a sajtóhíreket, sajtókommentárokat, amelyek az adott fogadó ország vagy országcsoport valódi szándékait, lehetőségeit, körülményeit stb. tükrözik. A sajtóforrású jelentés leggyakoribb formája a sajtószemle, valamint a sajtótávirat. Az előbbi mintegy körképet nyújt a szelektált sajtóinformációkból, az utóbbi egy-egy cikkre vagy témára összpontosít. Ezeket a jelentéseket a forrás pontos megjelölésével, úgy kell elkészíteni, hogy tömören, „kristálytisztán” tükrözze a sajtóban megjelent fontos információt. Hasonlóképpen nyílt táviratban számol be a külképviselet a nyílt diplomáciai tevékenységéről, ideértve saját rendezvényeit (sajtónak adott nyilatkozatok, rádió- és tévészerelés, fogadás, kulturális és egyéb rendezvények), illetve mások hasonló rendezvényein történő részvételét, ha az valamilyen szempontból fontos a központnak.

A Külügyminisztériumban már sok éve rendelkezésre áll egy iktatórendszer, amely tárgyszavazás alapján alkalmas az abban tárolt nem minősített feljegyzések és jelentések tárolására és keresésére, de ennek célja nem a sajtóban megjelent információk adatbázisának a létrehozása, hanem minden egyéb nem minősített jelentés és a központban megírt feljegyzés tárolása és köröztetése, a külügyek legszélesebb témaköreiben. Jellemzők a nemzetközi tanácskozásokon hozott döntések, lezajlott tárgyalások, a központban megjelenő, Budapesten akkreditált nagykövetek és ott állomásozó diplomaták tárgyalásainak értékelése, a kétoldalú és sokoldalú diplomáciai érintkezések leírása, utasítások, rendelkezések, feladatok közlése stb. Ezek az anyagok nem minősítettek, így e-mailben továbbíthatók azokra a külképviseletekre, amelyeknek a leginkább szükségük van rájuk. Ezzel együtt hasznos lesz a diplomáciai jelentőmunka szempontjából, ha belátható időn belül befejeződik a fejlesztése, és valamennyi külképviselet előtt hozzáférhetővé válik.

Megjegyezzük, hogy felvetődött egy olyan adatbázis, illetve információs rendszer létrehozásának szükségessége, amely lényegében a VKH-hoz hasonlóan a nyílt információk, ideértve a sajtóból származó információk továbbítására és főképpen tárolására, keresésére szolgál. Egyelőre azonban, úgy tűnik, hogy az internet használata olyannyira általánossá vált, és az internet maga is annyit fejlődött, hogy az alapvető publikus ismeretek minden diplomatának egyszerűen és gyorsan hozzáférhetőek, így az elképzelés már nem annyira időszerű.

Összegzés

A Külügyminisztérium keretei között folyó diplomáciai információs tevékenység megújult: a legértékesebb, minősítést igénylő információk továbbítására és felhasználására kialakított rendszer technikailag tükrözi a kor lehetőségeit, tartalmilag pedig minden olyan lehetőséget biztosít az apparátusnak, amellyel az képes gyorsan, szinte percre kész információt és ismereteket biztosítani a politikai döntés-előkészítők, a döntéshozók, a külügyi vezetés és más kormányintézmények számára. Az eredmények különösen szembetűnőek, ha az információ külügyminisztériumi menedzselésének a diplomáciai információs politikán nyugvó mai gyakorlatát összehasonlítjuk az akár csak egy évtizeddel ezelőtt tapasztalható állapotával, amikor a megújulás égető szükségként jelentkezett, elsősorban az uniós tagságra való felkészüléskor.

Álljon itt példaként néhány, a diplomáciai információk kezelésére vonatkozó, akkoriban támasztott követelmény, amelyeket Tatár György vezető diplomata fogalmazott meg a *Külpolitika* című folyóiratban 2001-ben megjelent tanulmányában:⁹

„Célul kell kitűzni, hogy... az információhalmaz adatai... a Külügyminisztérium és a nagykövetségek rendelkezésére álljanak, egyszerű módon, minimális kereséssel lehívhatóak legyenek, vagyis a hivatásos diplomatáknak ne kelljen idejük és energiájuk számottevő részét lekötönni az egyébként meglévő információk megszerzésével. Létre kell hozni azt a központi adatbázist, amelyet huszonnégy órán keresztül, tehát állandóan frissítenek...”

A szerző itt megjegyzi, hogy elsődlegesen a publikus információk kezelésére gondol, de hozzát teszi, hogy „a nem publikus információk esetében is törekedni kell arra, hogy minél nagyobb és szélesebb legyen a közösen használható információs bázis”. Feltehetően nem vette számításba, hogy a minősített információk esetében ilyen gyorsan megvalósíthatók ezek a követelmények. Másutt is megfogalmazza „az információkhoz történő általános hozzáférés lehetősége megteremtésének” szükségességét: „A cél... hogy a Külügyminisztériumban és a nagykövetségeken lehetőleg azonos elvek alapján rendszerezett és rendezett információs bázis álljon rendelkezésre. (...) A fejlesztésekkel el kell érni, hogy a fontos anyagok készítésébe érdemileg és operatíván bevonásra kerüljenek a külképviseletek, s ne csupán egyfajta »beszállítói« szerepkört tölthessenek be.”

Nos, már néhány éve, hogy az egész – központi és külképviseleti – diplomataapparátus számára a szükség szerint megújított diplomáciai információs politika elvei szerint folyamatosan kiegészülő, és ily módon megújuló, minősített információkból és ismeretekből álló adatbázis áll rendelkezésre, huszonnégy órán keresztül. Magának az adatbázisnak a menedzselésére nem kellett külön szakértői stábot felállítani, mert maguk az információt létrehozó diplomaták helyezik el az anyagot néhány kattintással a bázis megfelelő fiókjaiban (a felhasználói felületen megjelenő tárgyszórendszer alapján), így az kereshető és visszakereshető. Az információ szükség esetén százoldalas is

lehet, nincsenek területi korlátai (életszerű használat esetén), a címzettek pedig az internet sebességével, egyidejűleg kapják meg, ideértve a többi minisztérium külkapcsolatokkal foglalkozó szervezeti egységeit. Adott az a lehetőség is, hogy a külképviseletek részt vegyenek a központban kidolgozandó anyagok elkészítésében, sőt egyfajta párbeszédet, konzultációt folytathassanak egymással.

A diplomáciai információs tevékenység magyar szellemi és technikai rendszere ismereteink szerint számos fejlett európai állam külügyi apparátusában használt rendszernél magasabb színvonalú. A Külügyminisztérium apparátusa e lehetőségek birtokában „sem dőlhet hátra”, a megújult információs tevékenység ugyanis csak akkor tölti be nagy hatékonysággal szerepét, ha az információs politika valóban folyamatosan megújul, és a diplomaták fegyelmezetten eleget tesznek a jelentőmunka tartalmi és formai követelményeinek. Ehhez alapfeltétel, hogy a minisztérium személyi állománya – vezetői és beosztottjai is – rendelkezzenek azokkal a tulajdonságokkal, amelyek jó diplomatává tehetik őket (lásd a bevezető bekezdést). Komolyra fordítva, csakis felkészült és a hivatása iránt elkötelezett apparátus tudja kihasználni a technika nyújtotta lehetőségeket, képes az információs politika napra készen tartására s olyan jelentések, ismeretek bevitelére az adatbázisba, amelyek kiválóan hasznosíthatók.

Jegyzetek

- Francis Fukuyama: *A történelem vége és az utolsó ember*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 1994.
- Francis Fukuyama: *Poszthumán jövődünk – A biotechnológiai forradalom következményei*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2003.
- A kérdésről bővebben l.: Szörényi András: „Smart power, avagy az év »felfedezése«”. *Külügyi Szemle*, Vol. 8. No. 3. (2009). 147–158. o.
- Samuel P. Huntington: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 1998.
- Laurent Zecchini: „E-mail Row Spooks Relations between EU and Turkey”. *Le Monde*, 2002. február 20. Egy helyi török lap olyan e-mail üzeneteket jelentetett meg, amelyekben Karen Fogg nagykövet – az EU ankarai képviselője – a nyilvános szereplésin hangoztatott értékeléseivel ellentétes véleményeket fogalmazott meg a ciprusi kérdésről és Törökországról. A lap szélsőbaloldali főszerkesztője azt állította, hogy hétezer üzenet „fogott el”. Feltehető, hogy kapcsolatban állt az EU-integrációt ellenző török titkosszolgálati körökkel.
- A 2009. évi CLV. számú törvény szerint a minősítés szintjét a jogosulatlan hozzáférés által okozható kár mértéke határozza meg. Az „Államtitok” és a „Szolgálati titok” mint titokfajta megszűnik, és a helyébe a négyosztályú, káralapú minősítési rend lép. A minősítés érvényességi ideje a „Szigorúan titkos!” és „Titkos!” minősítés estén 30 év, a „Bizalmas!” minősítés esetében 20 év, a „Korlátozott terjesztésű!” minősítés pedig 10 évre érvényes.
1. számú melléklet a 2009. évi CLV. törvényhez
A minősítési szint meghatározásához szükséges kármérték
1. Rendkívül súlyos kárnak minősül és „Szigorúan titkos!” minősítési szint alkalmazása indokolt, ha az adat érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása

vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetlenné tétele közvetlenül és tartósan sérti vagy veszélyezteti a Magyar Köztársaság szuverenitását, területi integritását, alkotmányos rendjét, belső stabilitását. Visszafordíthatatlanul jelentős károkat okoz az ország honvédelmi, nemzetbiztonsági, bűnüldözési, igazságszolgáltatási, központi pénzügyi és gazdasági érdekeiben, külügyi és nemzetközi kapcsolataiban, a szövetséges tagállamokkal közös biztonsági érdekeiben.

Rendkívül súlyosnak minősülhet a kár akkor is, ha annak elkerülhetetlen enyhítése nagyszámú emberi élet közvetlen veszélyeztetésével, vagy az ország gazdasági helyzetének egészére hátrányosan kiható ellenintézkedésekkel érhető el.

Rendkívül súlyos a kár többek között, ha tartósan gyengíti az ország honvédelmi képességeit, különösen a hadműveleti tervek és fegyverrendszerek hatékonyságát, jelentősen gyengíti az ország hírszerző és elhárító képességeinek folyamatos hatékonyságát, felfedi a nemzeti rejtjeltevékenység titkosítási rendszereit, nagyszámú embert érintő közvetlen életveszéllyel jár, jelentősen veszélyezteti a nemzetközi biztonságot, előmozdítja a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek elterjedését, lényegesen veszélyezteti a nukleáris és vegyi létesítmények biztonsági rendszereit.

2. Súlyos kárnak minősül és „Titkos!” minősítési szint alkalmazása indokolt, ha az adat érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetlenné tétele által az 1. pontban okozott sérelem nem küszöbölhető ki, de enyhíthető, továbbá, ha ellehetleníti vagy lényegesen akadályozza az állami vagy közfeladatot ellátó szerv rendeltetésszerű működését és ezáltal közvetlenül a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit sérti, az állampolgárok biztonságának és alkotmányos jogainak komoly sérelmével jár, közvetlen életveszélyt okoz, jelentősen hátráltatja a honvédelmi és nemzetbiztonsági tevékenység folyamatos hatékonyságát, feszültséget okoz a Magyar Köztársaság más országokkal fennálló kapcsolataiban, a szövetséges tagállamokkal közös biztonsági érdekeiben, a Magyar Köztársaság pénzügyi és gazdasági érdekeinek sérelmével számottevő vagyoni kárt okoz.

3. Kárnak minősül és „Bizalmas!” minősítési szint alkalmazása indokolt, ha az adat érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetlenné tétele okozta érdeksérelem vagy veszélyeztetés ellenintézkedésekkel lényegesen enyhíthető, és az nem jár jelentős anyagi, pénzügyi ráfordításokkal. Továbbá, ha az állam érdekérvényesítő képességeit hátráltatja, vagy jelentősen zavarja, a diplomáciai kapcsolatokat tényleges sérelmével eredményezi, aminek következménye hivatalos tiltakozás vagy enyhébb szankció lehet, sérti az állampolgárok biztonságát és alkotmányos jogait, jelentősen sérti a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdasági szervezet működését, hátráltatja a honvédelem és a nemzetbiztonsági tevékenység, illetve a szövetséges tagállamokkal közös biztonsági érdekek védelmének hatékonyságát, gátolja valamely legalább öt évi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény felderítését vagy elősegíti valamely ilyen bűncselekmény elkövetését, megzavarja az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatáskörének gyakorlását és ezáltal közvetve a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit sérti.

4. Hátrányosan érinti az állam érdekeit és „Korlátozott terjesztésű!” minősítési szint alkalmazása indokolt, ha az adat érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatáskörének gyakorlását és ezáltal közvetve a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti, a hátrány azonban az elhárítására tett intézkedésekkel lényegesen enyhíthető vagy kiküszöbölhető. Az államnak az 1-3. pontba nem tartozó pénzügyi veszteséget okoz, továbbá, ha az állampolgárok vagy a gazdálkodó szervezetek részére jogtalan nyereséget vagy előnyserzést tesz lehetővé. *Magyar Közlöny*, 2009. 194. sz.

- Nagy Péter: „Virtuális diplomácia – mítosz vagy valóság?” *Külügyi Szemle*, Vol. 1. No. 1. (2002). 73–121. o.

- 8 Nagy Péter: „Információs forradalom a diplomáciában”. *Külpolitika*, Vol. 1. No. 2. (1995). 74. o.: „A külpolitikai információk tökéletesítése, alkalmassá tétele a vezetés számára csak külügyi információs politika alapján lehetséges... Az információs politika alapján eredményesebben, célra orientáltabban lehet az adatok, információk gyűjtését, szelektálását, feldolgozását, szolgáltatását végezni... Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy »információs morzsákat« kelljen kutatni a táviratokban, feljegyzésekben, jelentésekben.”
- 9 Tatár György: „Az információs forradalom hatása a külügyi tevékenységre”. *Külpolitika*, Vol. 7. No. 1. (2001).